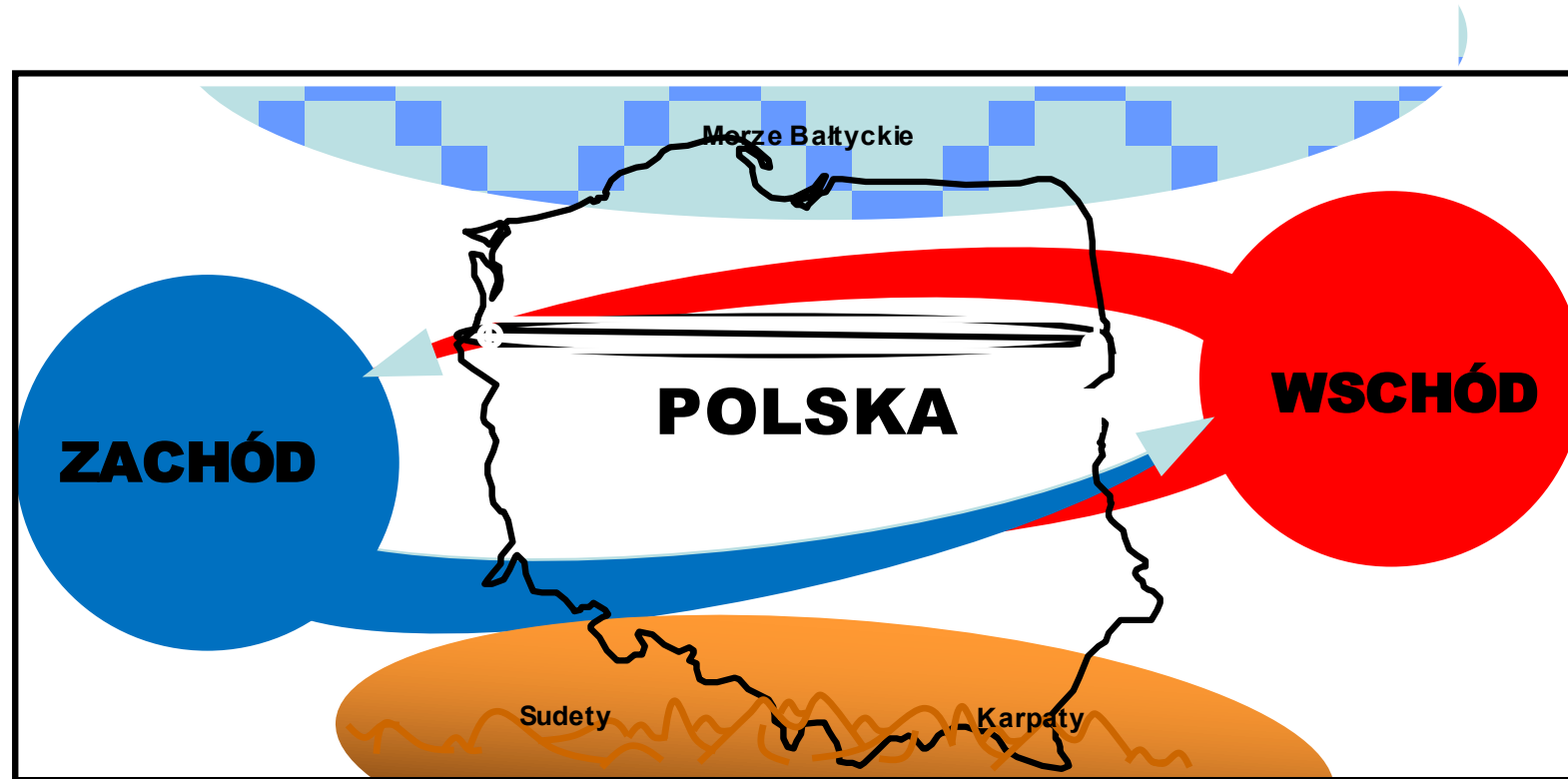

Stanisław Koziej

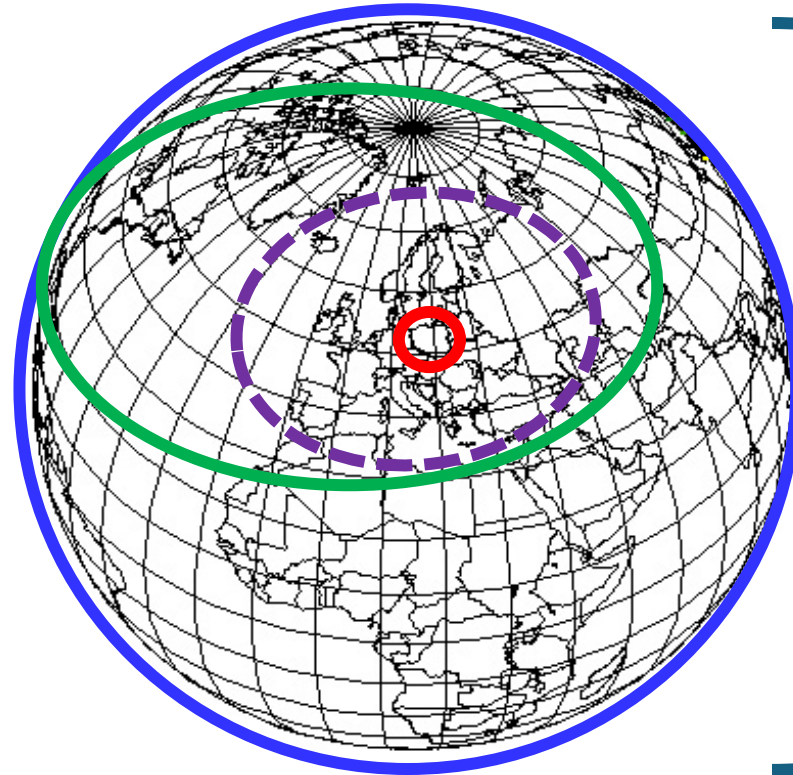
**PODSTAWOWE
PROBLEMY
BEZPIECZEŃSTWA
POLSKI**

Geostrategiczne położenie Polski

Wymiary środowiska bezpieczeństwa Polski

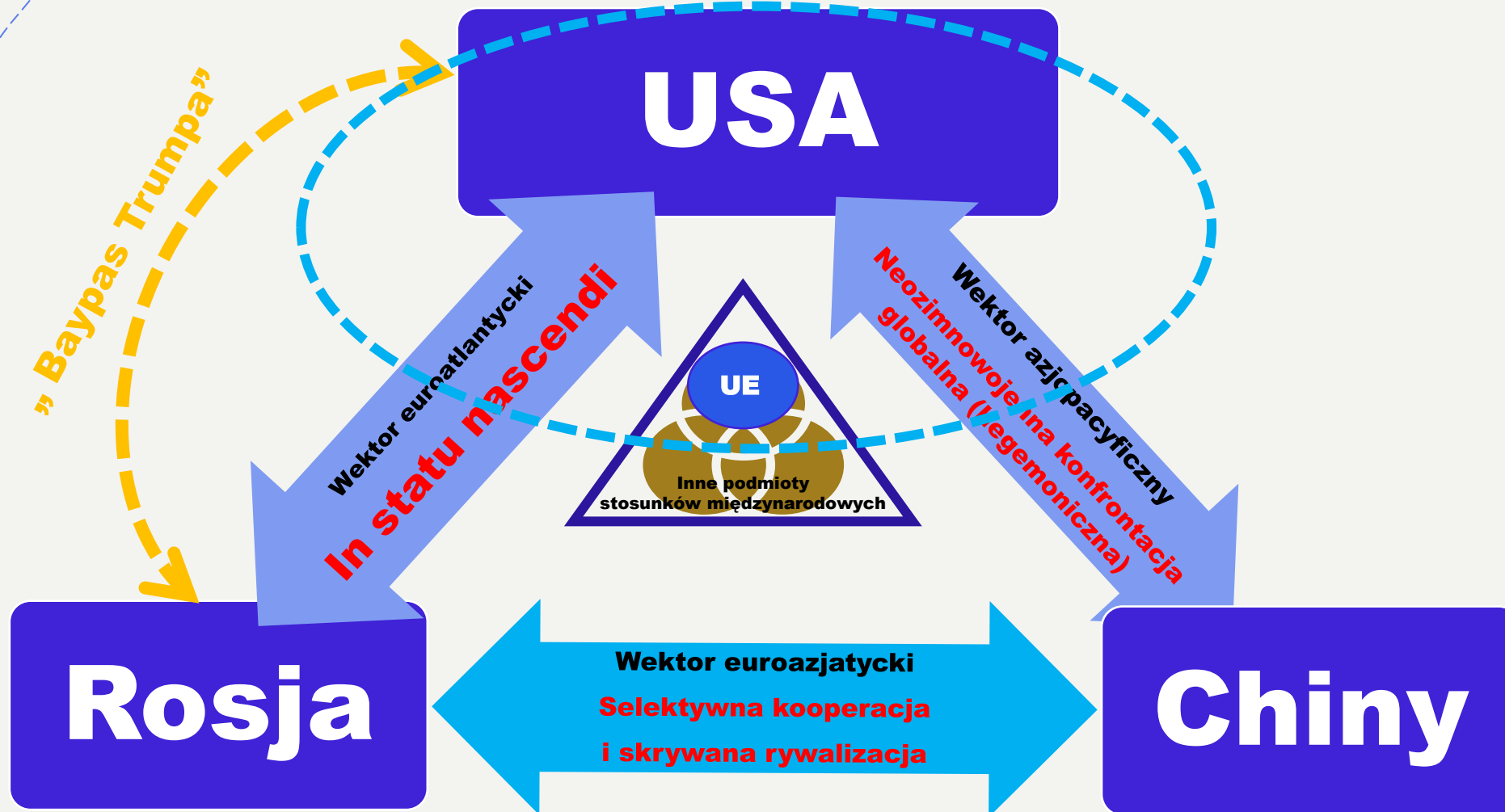
- **Globalne**
- **Regionalne: Euroatlantyckie (w tym europejskie): bezpośredni nadsystem środowiska bezpieczeństwa narodowego RP**
- **Krajowe**

UWAGA!
Wnioski dla bezpieczeństwa Polski (**zagrożenia**, **wyzwania**, **ryzyka**, **szanse**):

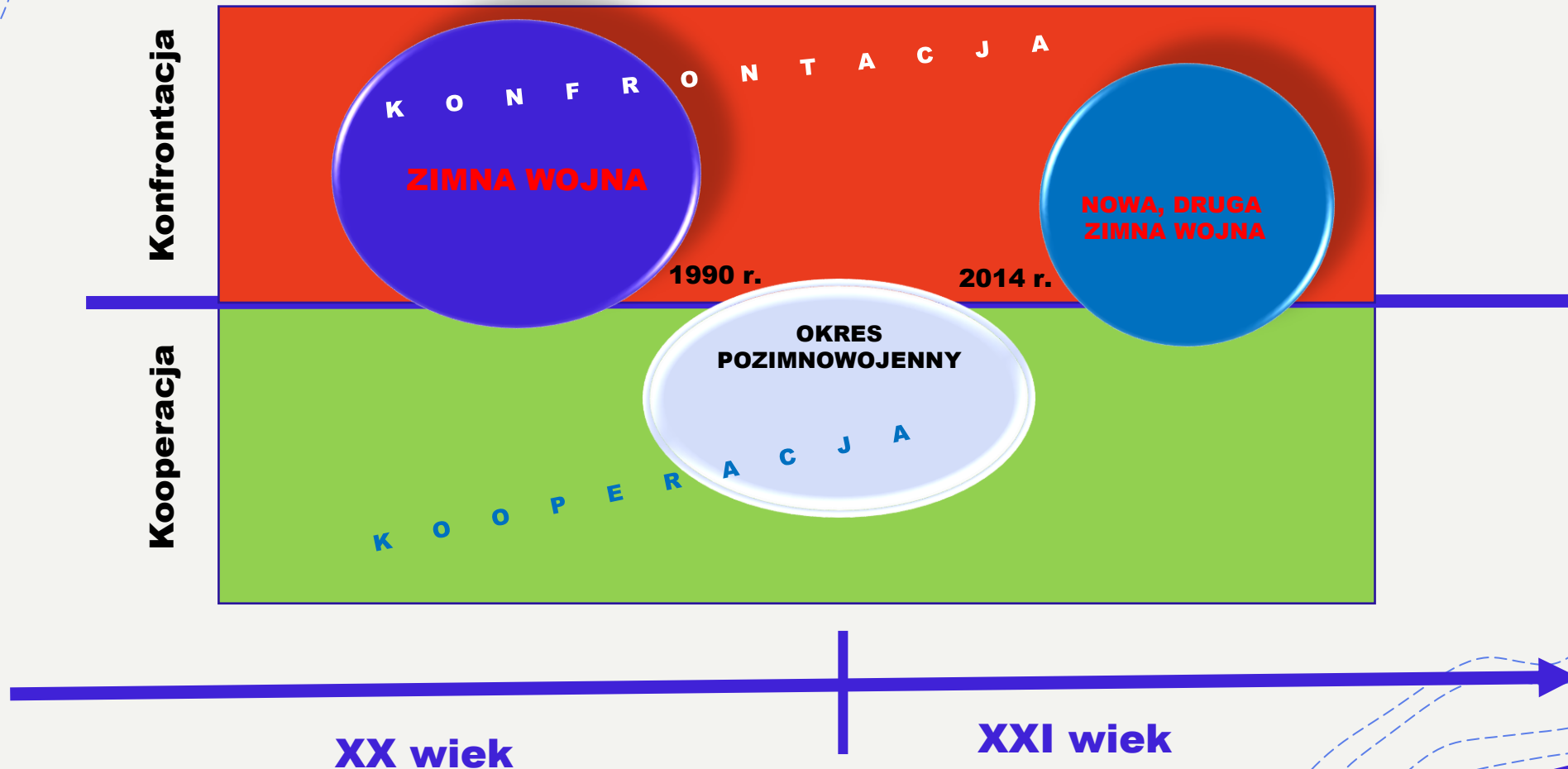
- **Scenariusze, poziomy,**
- **rodzaje zagrożeń**

GŁÓWNE PODMIOTY I WEKTORY GLOBALNEJ RYWALIZACJI WIELKOMOCARSTWOWEJ

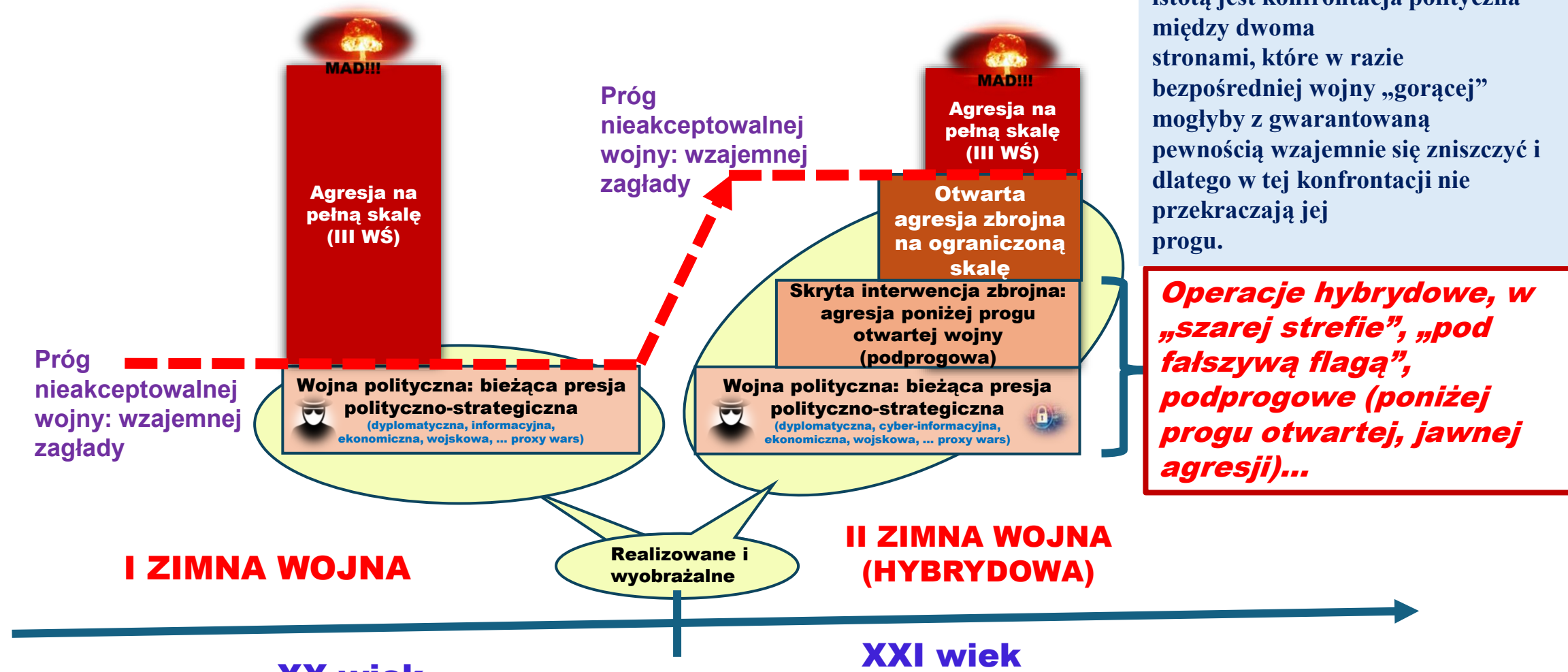
Rosja – Zachód

Od zimnej wojny, przez okres pozimnowojenny do ...
nowej (drugiej) zimnej wojny i... **koncertu mocarstw????**

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

Działania (wojna, konflikt, agresja...) hybrydowe. Co to znaczy?

Działania (operacje) hybrydowe to skryte, kamuflowane, maskowane (pod fałszywą flagą) użycie wszelkich i bardzo różnorodnych środków przemocy (militarnych i niemilitarnych, tradycyjnych i niekonwencjonalnych) przeciwko drugiej stronie w taki sposób, aby nie przekroczyć progu otwartej, jawnej agresji zbrojnej. Dlatego często też nazywane są działaniami podprogowymi lub działaniami w szarej strefie (między pokojem a wojną). Przykładem najnowszym są tzw. „zielone ludziki” wykorzystywane przez Rosję w opanowaniu Krymu lub teraz u nas, w Polsce, „szare ludziki” czyli miejscowi kryminaliści wynajmowani do przeprowadzania aktów szpiegostwa i sabotażu.

Wojna rosyjsko-ukraińska: geneza i cele Rosji

- **Putin: rewizja ładu pozimnowojennego**
 - imperialne ambicje Rosji (Monachium 2007)
 - poradziecka strefa wpływów (Białoruś, Gruzja 2008, Ukraina 2014 – Krym/Donbas)
- **Nowa, II zimna wojna z Zachodem**
 - żądania „gwarancji bezpieczeństwa” od USA i NATO (2021 r.) jako próba polityczno-dyplomatycznego zdobycia strefy wpływów z czasów ZSRR
 - inwazja na Ukrainę (2022) jako próba siłowej realizacji powyższego planu poprzez wojnę prewencyjną przeciwko wejściu Ukrainy do NATO i jej dołączeniu do Zachodu
 - Zachód punktem odniesienia i celem – Ukraina środkiem i drogą do celu (rosyjska proxy war przeciwko Zachodowi: **i vice versa**)

Wojna rosyjsko-ukraińska: przebieg

- **Początkowy okres wojny**
 - **Błędna koncepcja wojny interwencyjnej, w tym „kordonowa ofensywa”**
 - **Wola oporu narodu ukraińskiego; dobra koncepcja i przygotowanie armii ukraińskiej (obrona manewrowa, miasta, działania nieregularne); **wsparcie Zachodu!****
- **Faza główna**
 - **Wojna totalna, zbrodnicza (ataki na miasta, zbrodnie, wywózki...)**
 - **Ukraińska kontrofensywa charkowska i rosyjski odwrót chersoński**
 - **Nieudana kontrofensywa ukraińska w 2023 roku i wojna pozycyjna**
- **Czas przesilenia**
 - **Dylemat wsparcia Zachodu (zmęczenie polityczne, skutki rosyjskiego szantażu, **doktryna D. Trumpa**)**
 - **Wojna na wyczerpanie: pojedynek logistyki strategicznej, rola dronów, broni precyzyjnej i działań cyber-elektronicznych**
 - **Szanse negocjacji – rozejm czasowy, traktat pokojowy, gwarancje: członkostwo w NATO, międzynarodowy kontyngent rozjemczy, „europejski Izrael”?**

Scenariusze rosyjskich zagrożeń

- **Przyszłe zagrożenia Europy zależą głównie od wyników wojny Ukrainie. Scenariusze:**
 - **Zwycięstwo Rosji i gwałtowne narastanie zagrożeń militarnych (czarny scenariusz):**
 - Rosja od Bałtyku do Karpat, plus część potencjału Ukrainy, Przesmyk Suwalski, doktryna deeskalacji nuklearnej TBJ
 - **Powstrzymanie Rosji i względne zwycięstwo Ukrainy, w tym Ukraina w NATO – mniejsze prawdopodobieństwo i oddalenie się w czasie rosyjskich zagrożeń dla państw NATO (różowy scenariusz)**
 - **Permanentna wojna z falującymi nasileniami i ciągła presja hybrydowa oraz ryzyko eskalacji (szary scenariusz)**

Szanse i ryzyka krajowe

- **System ustrojowy: Konstytucja**
 - **Podział władzy wykonawczej** – osłabienie sprawności kierowania, astrategiczność elit politycznych (-)
 - **Demokratyczne państwo prawne** – słabości (-+)
- **Potencjał społeczno-gospodarczy**
 - **Tożsamość historyczna: jedność i podziały** (-+)
 - **Kondycja gospodarki (+), luka technologiczna??** (-)
 - **Problemy demograficzne** (-)
- **Pozycja i rola międzynarodowa:**
 - **Jako członek NATO/UE (budżet obronny(+), stosunki z USA (+-), hub wsparcia Ukrainy (+))**

Synteza: poziomy zagrożenie bezpieczeństwa Polski w warunkach II zimnej wojny

- I poziom: bieżąca **presja/konfrontacja polityczno-strategiczna** w ramach II zimnej wojny Rosji z Zachodem) – **trwa od 2007 r., a praktycznie od 2014 r.**
- II poziom: **agresja hybrydowa (podprogowa, w szarej strefie: skryta, zakamuflowana, pod fałszywą flagą interwencja zbrojna i niezbrojna: np. dezinformacja, cyberoperacje, „szare ludziki”...)** – **trwa od 2022 r.**
- III poziom: **ograniczona agresja zbrojna (pod parasolem szantażu taktyczną bronią atomową, najbardziej zagrożony region Przesmyku Suwalskiego)** – **realna w razie zwycięstwa Rosji w wojnie z Ukrainą**
- IV poziom: **wojna na pełną skalę (totalna) między Rosją a Zachodem** – **mało prawdopodobna**

Koncepcja strategiczna: kształtowanie zewnętrznych filarów bezpieczeństwa

Aktywny udział w kształtowaniu NATO i UE zgodnie z polskimi interesami bezpieczeństwa:

- **OPCJA PODSTAWOWA:** ratowanie NATO przez jego europeizację w jego funkcji odstraszania i kolektywnej obrony, w tym przeciwhybrydowej (**NS i doktryna obrony uprzedzającej?**)
- **OPCJA EWENTUALNOŚCIOWA:** militaryzacja UE (**przyjęcie zdolności operacyjnych NATO?**)
- **OPCJA OSTATECZNA:** nowy traktat bezpieczeństwa europejskiego (**na bazie „koalicji chętnych”**)

RODZAJE NARODOWYCH DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH (1)

1. Pogotowie (czujność, ubezpieczenie) strategiczne

- a) Współpraca sojusznicza i partnerstwa (**odstraszanie sojusznicze!**)
- b) Redukowanie ryzyk i podejmowanie wyzwań politycznych (**doktryna D.Trumpa!**): NATO („europeizacja”?) – UE (EUO?) – może... ETO??
- c) Aktywność wywiadu i kontrwywiadu (**przeciwwzaskoczenie!**)
- d) Przygotowania obronne (doskonalenie i **sygnalizacja** własnych zdolności i gotowości do adekwatnego [**uprzedzającego?**] reagowania)

RODZAJE NARODOWYCH DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH (2)

2. Reagowanie kryzysowe (polityczno-militarne i cywilne) i obrona przeciwhybrydowa

- a) Międzynarodowe (dyplomacja, sankcje, udział w misjach i operacjach, wsparcie partnerów w kryzysie, manewry sojusznicze...)
- b) Odporność strategiczna społeczeństwa i struktur państwa (informacyjna/kognitywna, żywotność w sytuacjach kryzysowych)
- c) Odparcie agresji podprogowej – samodzielne lub sojusznicze (**problem sytuacji trudnokonsensusowych, dylematy „bliskoprogowych” operacji zbrojnych**)

RODZAJE NARODOWYCH DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH (3)

3. Obrona (działania wojenne)

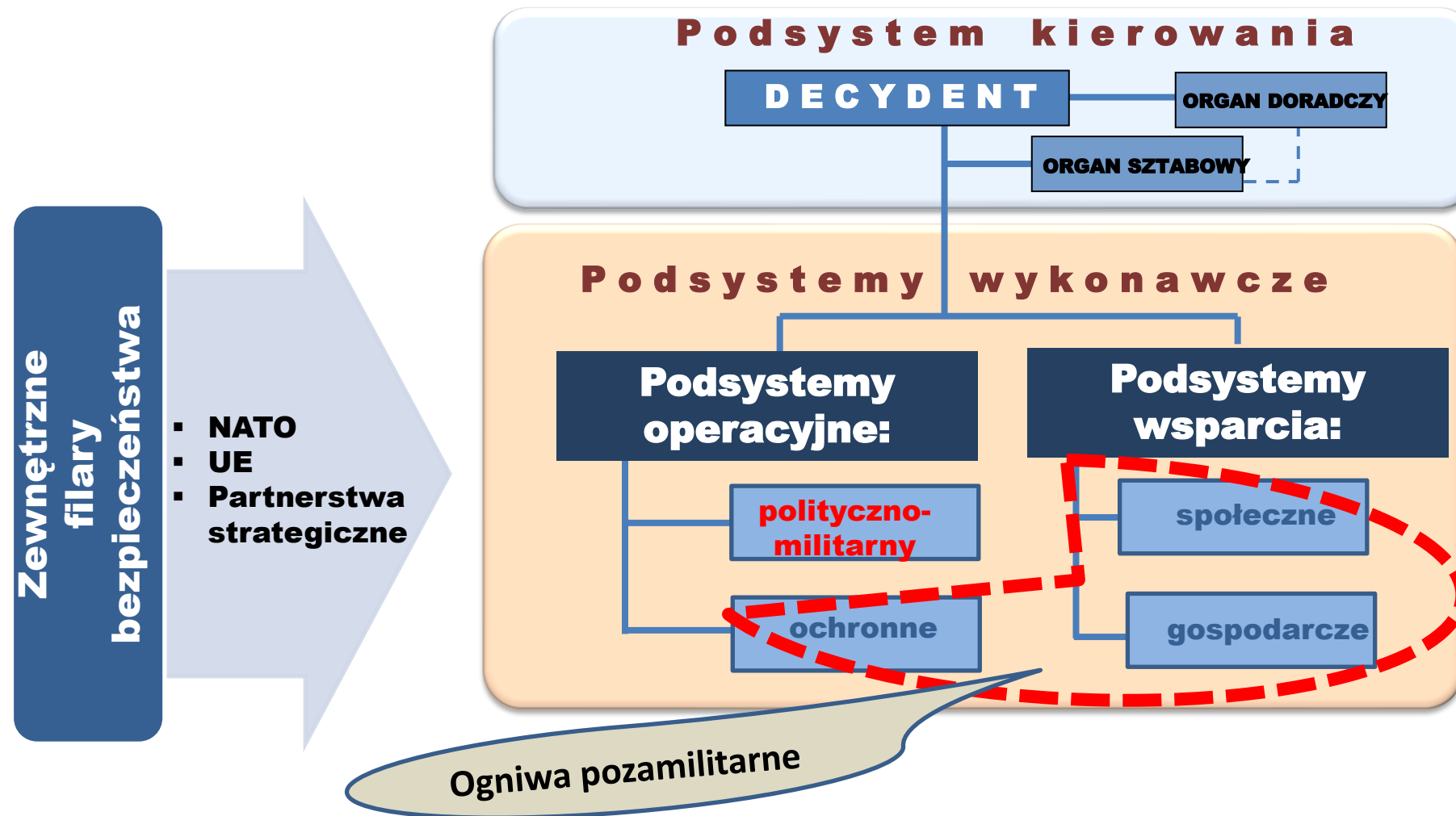
- a) **Odparcie agresji ograniczonej – na własny kraj lub na sojusznika (z ryzykiem opóźnionej reakcji całego sojuszu i/lub „pata” w następstwie szantażu TBJ)**
- b) **Obrona przed agresją na pełną skalę – obrona sojusznicza od początku**

POLSKIE PRIORYTETY I DYLEMATY OBRONNE

- **Nie dać się zaskoczyć** agresją – strategicznie [wojną], operacyjnie [metodą agresji], taktycznie [czasem, miejscem...]
- **Reagować wyprzedzająco** i dążyć do jak najszybszego wciągnięcia sojuszu w reagowanie obronne
- **Być gotowym do samodzielnej obrony w sytuacji trudnokonsensusowej: wtedy jak najdłużej nie dać się rozbić militarnie, by zyskać czas na reakcję sojuszniczą (dylemat przestrzeni i czasu! – obrona głęboka czy frontalna?)**

System bezpieczeństwa narodowego (państwa)

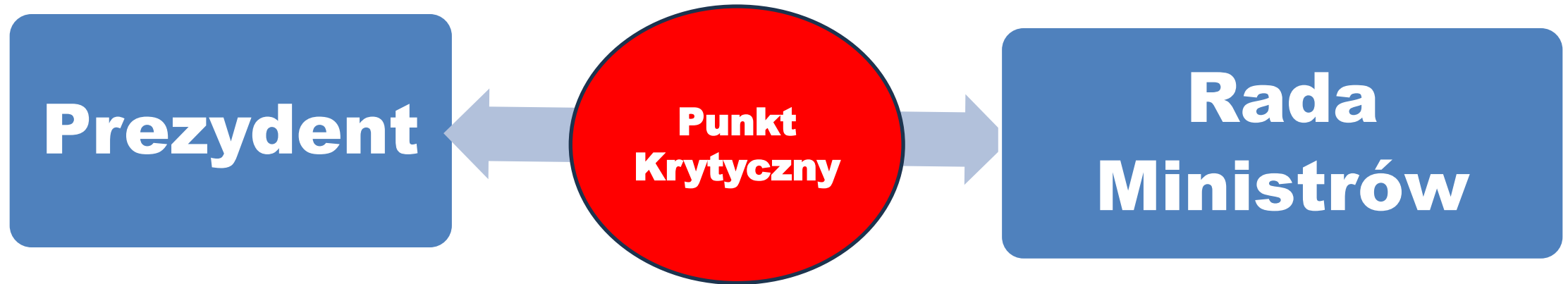
(wszystkie siły i środki państwa przeznaczone/wydzielone do realizacji zadań bezpieczeństwa, odpowiednio do tych zadań zorganizowane i przygotowywane)

STRATEGICZNE PRIORYTETY PREPARACYJNE

- 1. Podsystem kierowania bezpieczeństwem narodowym – integracja oraz systemowa poprawa współdziałania Prezydent – Rada Ministrów.**
- 2. Podsystemy operacyjne, w tym militarny i innych służb mundurowych – przede wszystkim jakościowa transformacja (rozwój, modernizacja) adekwatnie do potrzeb strategicznych.**
- 3. Podsystemy wsparcia (cywilne: administracyjne, gospodarcze, społeczne) – odporność strategiczna: powszechność przygotowań, w tym edukacja dla bezpieczeństwa, OC oraz rozwój przemysłu obronnego.**

Kierowanie bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa

Warto uregulować:

- **Rada Gabinetowa** jako konstytucyjne forum współdziałania PRP-RM. Jej rola w czasie wojny.
- Rola **RBN** jako platformy politycznego konsensusu
- **Rada Ministrów na cz. W** (w ramach Rady Gabinetowej razem z PRP: jako **Wojenna Rada Gabinetowa/Gabinet Wojenny**)

Synteza wyzwań bezpieczeństwa Polski

Macierz scenariuszy bezpieczeństwa

<p>Wyzwania: Nowa polityka USA</p> <p>Zagrożenia: Wojna w Ukrainie</p>	<p>USA pozostają w Europie i w głównej roli w NATO</p>	<p>USA redukują swoje zobowiązania w Europie</p>	<p>USA opuszczają Europę i NATO</p>
<p>Zatrzymanie Rosji (rozejm, pokój) i agresja odłożona?</p>	<p>+ + </p>	<p>+ 0</p>	<p>+ -</p>
<p>Kontynuacja wojny i agresja hybrydowa!, lokalna?</p>	<p>0 +</p>	<p>0 0</p>	<p>0 -</p>
<p>Zwycięstwo Rosji i agresja ograniczona lub totalna</p>	<p>- +</p>	<p>- 0</p>	<p>-- </p>

Priorytety polskiej strategii międzynarodowej

- **Wspieranie Ukrainy i działanie na rzecz jej wspierania**
- **Ratowanie/umacnianie NATO – jako opcja podstawowa**
 - **Wzmocniona Nuclear Sharing i obrona uprzedzająca???**
 - **Budowa europejskich zdolności operacyjnych w NATO**
 - **Podział ról i współdziałanie NATO-UE: user-provider**
- **Militaryzacja UE oraz – jako opcja ewentualna – planowanie ewentualnościowe Europejskiej Unii Obronnej**
 - **UE jako provider zdolności wojskowych dla NATO**
 - **Budowanie europejskich zdolności operacyjnych w UE (w krytycznej sytuacji przejmowanie ich po NATO)**
- **Studia koncepcyjne nowego europejskiego traktatu bezpieczeństwa – opcja ostateczna**
 - **na bazie koalicji chętnych**

Priorytety strategii krajowej/narodowej

▪ **Koncepcyjne:**

- **Nowa strategia jako konieczność bezwzględna – Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa?**

▪ **Operacyjne:**

- **Opcje podstawowe/bazowe:**
 - **Obrona przeciwhybrydowa (kontynuacja)**
 - **Wojna ograniczona, działania przeciwzaskoczeniowe**
- **Opcje ewentualnościowe: wojna totalna i „czarny łabędź”**

▪ **Preparacyjne:**

- **Integracja systemu kierowania (punkt krytyczny: współdziałanie PRP-RM)**
- **Jakościowy rozwój operacyjnych ogniw systemu bezpieczeństwa (SZ i inne służby mundurowe)**
- **Odporność strategiczna (powszechność przygotowań)**

Dziękuję😊

Pytania?

*Zapraszam
też na:*

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/skoziej)